

Korterühistu kui energiakogukond – tänapäevased küsimused ja väljakutsed

Eesti Korterühistute XXV Foorum 2022

Andres Jaadla

Eesti Korterühistute Liit

Juhatuse esimees

Energiavaesus on jõudnud seadusandlusesse

Räägime uute terminitega - energiaostu riskirühmadest ja energiaostuvõimetutest isikutest

Räägime energiavaesusest.Tõsiselt.

- Energiamaajanduse korralduse seadus paragrahvi 2 on täiendatud
- 7¹) **energiaostu riskirühm** – sotsiaalhoolekande seaduse tähenduses üks elav isik või perekond, kelle viimase kuue kuu jooksul saadud igakuine sissetulek pereliikme kohta ei ületa töötasu alammäära; [[RT I, 09.10.2020, 2](#) - jõust. 19.10.2020]
- 7²) **energiaostuvõimetu isik** – sotsiaalhoolekande seaduse tähenduses üks elav isik või perekond, kes on viimase kuue kuu jooksul saanud vähemalt ühel korral toimetulekutoetust ning kelle eelmise kuu sissetulek pereliikme kohta ei ületa töötasu alammäära;

POWERPOOR algatus Eestis

- Eesti Korterühistute Liit toob energiavaesuse teemad fookusesse projektis powerpoor .
- Toob energiavaesuse leevendamiseks lahenduse keskmesse korteriühistu ja korterelamute renoveerimise koos taastuenergia lahenduste ja kogukonnaenergeetika kasutuselevõttuga kortermajades.
- Keskendub nõustamis- ja koolitustegevustele, meediakampaaniale ning koostööle erinevate energiavaesuse teemaga tegelevate osapooltega Eestis.
- Suunab tegevused neljale pilotpiirkonnale
 - Tallinn
 - Tartu
 - Pärnu
 - Kuressaare

- Tegevused:
 - Infopäevad
 - Koolitused (energianõustaja + mentor/energiaühistu juht)
 - IKT-lahendused
 - Korterühistute nõustamispunkt
 - Meediakampaania
 - Küsitlused korteriühistute seas

Eesmärgiks jõuda Eestis vähemalt 1900 majapidamise eluruumide energiatõhususe parandamiseni/ ligi 50 korteriühistut .

Tegevused kooskõlastatud koostöökoguga.

POWERPOOR fookusteemad I etapp: 09.2020-02.2022

On muutunud arusaam energiavaesuse olemusest
Energiavaesus → energiatõhususe vaesus, renoveerimisvaesus.

Energiahindade tõus ja tagajärjed.
Energiakandjate järsk hinnatõus on pööranud ühiskonnas suuremat tähelepanu energiavaesusele.

Analüüsitavad teemad POWERPOOR projekti II etapis
Energiakogukonnad ja kogukonna energeetika

Korteriühistu kui „kodanike energiakogukond“ või „taastuvenergiakogukond“ või „energiakogukond“

Eesti Korterühistute Liit on Euroopa Linnapeade pakti toetaja liige Eestis.

Pärnu linn hakkab koostama kliima- ja energiakava

Pärnu linnavalitsuse pressiteade
13.09.2021

Pärnu linn asub koostama kliima- ja energiakava. Ettevõtmise eesmärk on kaardistada kliima- ja energiateemadega seotud piirkondlikud riskid ning leida lahendusi olukorra parandamiseks ja suuremaks energiasäästuks.

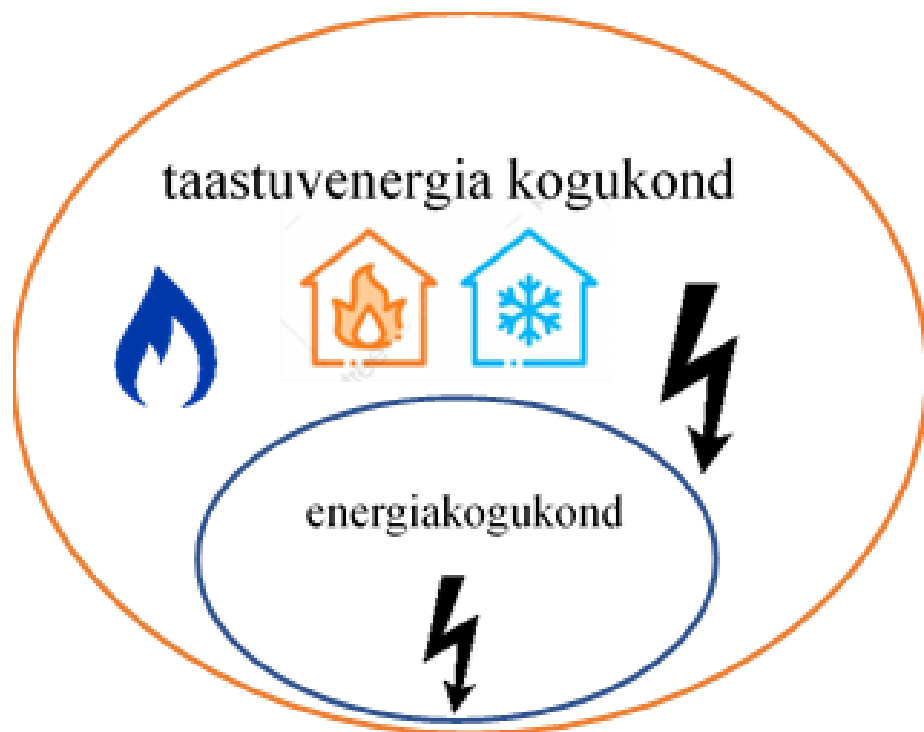

Saaremaa valla energia- ja kliimakava 2030

Vaatluse all kohalike omavalitsuste kliima- ja energiakavad: Tallinn, Tartu, Pärnu, Kuressaare.

Kas energiavaesus ja renoveerimine on KOV kavades piisavalt märgitud ?

Powerpoor II etapp 2022 . Olulises fookuses kogukonnaenergeetika - tarbijad ja korteriühistud

SEOSD VALITSEMISTASANDITE VAHEL		
Tasand	Tegevus	Kuidas saab mõjutada
Riik	Juriidiline raamistik	Impulss ja tõuketegevused; Soodustavad meetmed
KOV, Agentuurid	Pilootprojektid Pädevad eestvedajad	Koostöö kogukonnaga; Võimalikult lihtne asjaajamine
Uus tasand TAASTUVENERGIA		
Kogukonnad, Korteriühistu	Kohalikud aktivistid	Taristu; Katusepinnad
Lõpptarbija	Puuduvad teadmised ja informeeritus	Soov ja huvi panustada

Joonised. Allikas Majandus - ja Kommunikatsiooniministeerium. Kristjan Lepp. Analüüs ja ettepanekud kogukonnaenergeetikahoogustamiseks

Energiakogukonnad Euroopas

- Euroopa Liit on võtnud eesmärgiks saavutada hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalsuse.
- Energiasektor vastutab kõige suurema osa kasvuhoonegaaside atmosfääri heitmise eest Euroopas .
- Sellest tulenevalt on EL-i pikaajaline energia- ja kliimapoliitika suunamas liikmesriike vähendama oma kasvuhoonegaaside heitmeid ning **suurendama taastuvenergia tootmist ja energiatõhusust**.
- Kogukondlik energiatootmine võimaldab elektriturul osaleda ka sellistel kodutarbijate rühmadel, kes muidu seda teha ei suudaks.
- Täna vaatleme, kas selliseks kogukonnaks ja kogukonnaenergeetika eestvedajateks **võivad Eestis olla korteriühistud** .

Building a **climate neutral Europe**

10.10.2022

EKÜL Foorum 2022

European
Commission

Euroopa Liidu tasandil käsitletakse kogukonnaenergeetikat kahes direktiivis erineval viisil.

- **Euroopa Liidu taastuenergia direktiivis** EL 2018/2001 kirjeldatakse „**taastuenergia kogukond**“ - **juriidilise isikuna**, eesmärgiga võtta arvesse taastuenergiakogukondade eripära ning võimaldada neil konkureerida toetuse saamiseks teiste turuosalistega võrdsetel alustel, suurendamaks taastuenergia osakaalu.
- **Elektrienergia siseturu direktiivis(EL)** 2019/944 kirjeldatakse „**kodanike energiakogukond**“ juriidilise isikuna, eesmärgiga tunnustada kodaniku algatusi elektrituru osalistena, **tagades neile toetav raamistik, õiglane kohtlemine, võrdsed tingimused ning täpselt määratletud õigused ja kohustused**

„taastuenergia kogukond“ ja „kodanike energiakogukond“

KODANIKE ENERGIAKOGUKOND	TAASTUVENERGIAKOGUKOND
Geograafilisi piiranguid ei ole, liikmed või osanikud võivad olla ka kaugemalt.	Lähedusnõue (määratletakse täpsemalt siseriiklikus õiguses).
Avatud ka keskmistele ja suurtele ettevõtetele, kuid neil ei saa olla otsustusõigust.	Piiratud liikmesus (aktsionäride või liikmete hulka ei kuulu suurettvõtted).
Ainult elektrienergia (tulenevalt elektrituru direktiivi reguleerimisalale).	Nii elektrienergia kui ka soojus.
Tehnoloogianeutraalne (mitte tingimata taastuenergia).	Ainult taastuenergia.
Raamistiku loomise peamine eesmärk: luua kodanike energiaühendustele kui uuele turul tegutsejale võrdsed võimalused.	Raamistiku loomise peamine eesmärk: edendada taastuvate energiaallikate kasutamist ja arengut, et suurendada taastuenergia osakaalu riigi tasandil.

- Energiakogukondade arengut nii Euroopas kui Eestis on uurinud Tartu Regiooni Energiaagentuur on mitmetes välisprojektides <https://www.trea.ee/>
- Energiakogukondade arengu kiirendamiseks annab oma aktiivse panuse – Majandus - ja Kommunikatsiooniministeerium
- Kontakt: **Kristjan Lepp**, arendusnõunik kristjan.lepp@mkm.ee

Energiakogukonnad Eestis ja Lätis

- 26. oktoobril toimub Lätis, Valmieras Eesti-Läti ühise koostööprojekti Smart Living lõpukonverents. **Lõpukonverents on pühendatud energiakogukondade teemale** ja sinna ootame osalema kõiki teemast huvitatuid. Konverentsi peaorganisaator on projekti juhtpartner Läti Green-Tech Cluster.
- Saame Läti sõpradega arutada kummagi riigi olukorda ning kuuleme inspireerivat ettekannet teiste Euroopa riikide kogemusest.
- Kes on huvitatud konverentsil osalemast, palun registreeruda lingil: <https://forms.gle/mg3HYhH8Qk9aF5EX9>.
- Kes soovivad majutust Valmieras (25.-26.10) ja transporti Tartu-Valmiera-Tartu palume registreeruda enne 18. oktoobrit.

Energiakogukondi ühendav energiaühistute föderatsioon REScoop

- Euroopas tegutsev energiaühistute föderatsioon REScoop on uuenduslik katusorganisatsioon, mis ühendab ligi 1900 energiaühistut üle Euroopa ning kuhu on koondunud 1 250 000 kodanikku
- REScoop ühistute võrgustik sai alguse 2011 aastal ning registreeriti Belgias 2013 aastal Euroopa reguleerimisalaga föderatsioonina

REScoop map

REScoop.EU

Milline on hetkeolukord meil, Eestis ..,

- Korterühistute renoveerimine Eestis kogub hoogu .
- Tänaseks on oma majad tervikuna renoveerinud ligi 1100 korteriühistut.
- Enamasti on tervikrenoveerimise käigus paigaldatud taastuvaid energiaallikaid soojuspumpade ja päikesepaneelide näol , mis võimaldavad korteriühistutel energiat ise toota ja seda tarbida
- Riik on käivitanud 2022 aastal eraldi toetusvooru päikesepaneelide paigaldamiseks korteriühistutele

Kogukonnaenergeetika hetkeseis Eestis

- Eestis on riiklikul tasandil on kogukonnaenergeetika teemad täpsemalt käsitletud sh nende õigused ja kohustused kahes seaduses
 - Energiaturu korralduse seaduses ja selle muudatustes 04.05.2022
 - Elektriturseadus (<https://www.riigiteataja.ee/akt/122092022002?leiaKehtiv>) milline määratleb korteriühistu kui väiketarbija.
 - § 12. Tarbija on elektrienergiat oma tarbeks kasutav isik.
- lõige 1³ - Väiketarbija on kodutarbija, korteriühistu, hooneühistu ja see äritarbija, kelle elektripaigaldis on võrguga ühendatud madalpingel kuni 63-amprise peakaitsme kaudu.

Energiamajanduse korralduse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

vastu võetud 04.05.2022

- Defineerib taastuenergiakogukonna.

- § 32⁶. Taastuenergiakogukond

- (1) Tarbija osalemisele taastuenergiakogukonnas ei tohi seada põhjendamatuid ja diskrimineerivaid tingimusi.
 - (2) Taastuenergiakogukond on **juriidiline isik, keda kontrollivad füüsilisest isikust**, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjast või kohaliku omavalitsuse üksusest aktsionärid, osanikud või **liikmed**, kelle elu- või asukoht on kõnealusele juriidilisele isikule kuuluvate ja tema väljatöötatud taastuenergiaprojektide lähedal ning kelle peamine eesmärk on rahalise kasumi asemel anda keskkonnavalast, majanduslikku või sotsiaalset kogukondlikku kasu oma aktsionäridele, osanikele või liikmetele või nendele piirkondadele, kus ta tegutseb.

Energiamajanduse korralduse seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seadus

- (3) Taastuenergiakogukonnas osaleva ettevõtja peamine äri- või kutsetegevus ei tohi olla taastuenergiakogukonnas osalemine.
 - (4) **Taastuenergiakogukonnal on õigus:**
 - 1) taastuenergiat toota, tarbida, salvestada ja müüa;
 - 2) jagada kogukonna omandis olevate tootmisüksustega toodetud taastuenergiat kogukonna sees, säilitades liikmete õigused ja kohustused tarbijatena;
 - 3) pääseda kas otse või koondununa kõikidele sobivatele energiaturgudele.
 - (5) Taastuenergiakogukonna energiamõõtepunktides mõõdetakse kasutatud energiat selleks ettenähtud kaugloetava mõõteseadmega.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/118052022001>

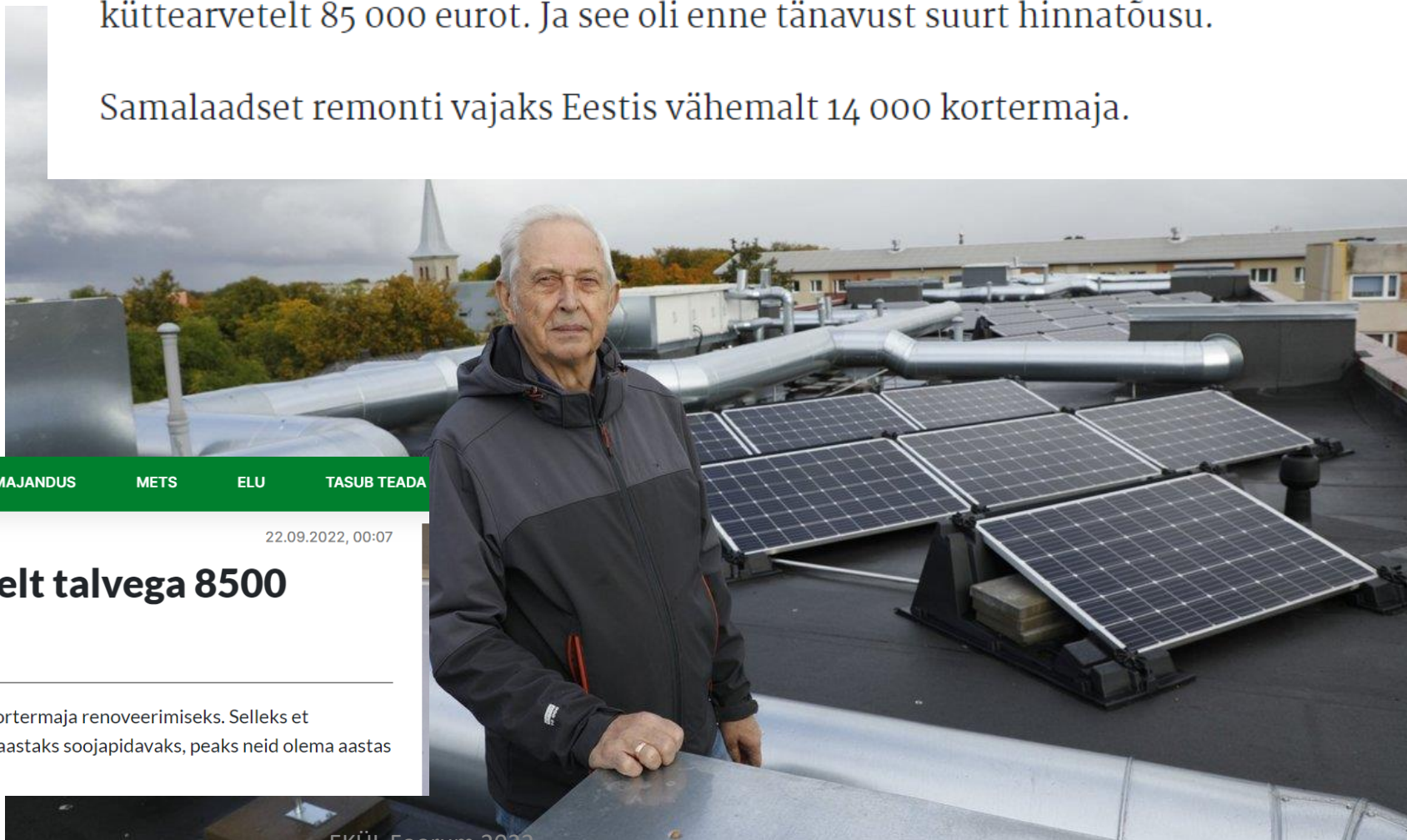
... Ehk saame rääkida korteriühistutest, kui energiakogukondadest

Kortermaja säästis küttearvetelt talvega 8500 eurot.

„Kui ühes majas tarbisime enne keskmiselt 160 megavatti kaugkütet aastas, siis pärast rekonstrueerimist 60 megavatti,“ rääkis Lauring. Sellega säästeti küttearvetelt 85 000 eurot. Ja see oli enne tänavust suurt hinnatõusu.

Samalaadset remonti vajaks Eestis vähemalt 14 000 kortermaja.

Maaleht

UUDISED

ARVAMUS

MAAMAJANDUS

METS

ELU

TASUB TEADA

UUDISED

22.09.2022, 00:07

Kortermaja säästis küttearvetelt talvega 8500 eurot. Vaata, kuidas!

14 – just nii mitu ühistut sai möödunud aastal KredExilt toetust kortermaja renoveerimiseks. Selleks et saavutada ambitsioonikas eesmärk teha Eesti kortermajad 2050. aastaks soojapidavaks, peaks neid olema aastas umbes 500.

10.10.2022

EKÜL Foorum 2022

Energiamajanduse korralduse seaduse kohaselt liigituks korteriühistu selgelt energiakogukonna alla

- Kõik seaduses loetletud tingimused energiakogukonnaks olemiseks oleksid korteriühistu puhul nagu täidetud .
- ... praktikas on aga mitmeid küsimusi
- Kas kompleks renoveerimise läbi teinud korteriühistu on juba nõ - „iseeneselik energiakogukond ?“ .
- Või peab korteriühistu tegema teatava tahteavalduse muutumaks energiakogukonnaks . Kellele ? KOV..., Riik.. Muutma põhikirja ...
- Mis motiveerib korteriühistut olema energiakogukond ?
- Millised on riiklikud toetusmehhanismid ja meetmed korteriühistute kui energiakogukondade tekke kiirendamiseks ?
- Kuidas pääseda sobivatele energiaturgudele ?

Infotund

Päikesepaneelid kortermajale: räägime uuest toetusvoorust korterüühistutele

12. juuli 2022 kell 15:00

www.ekyl.ee/koolitus

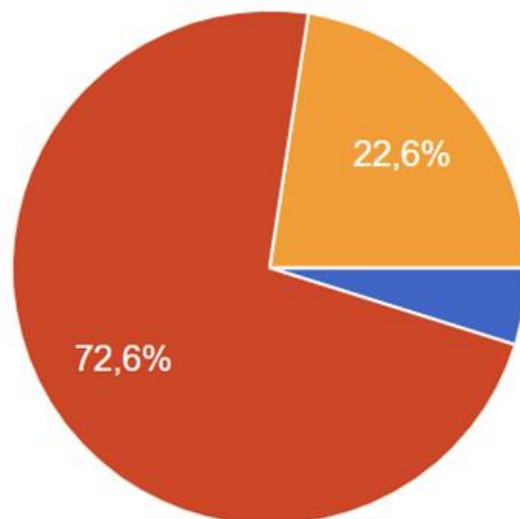

build
EST

Küsisime korteriühistutelt ...

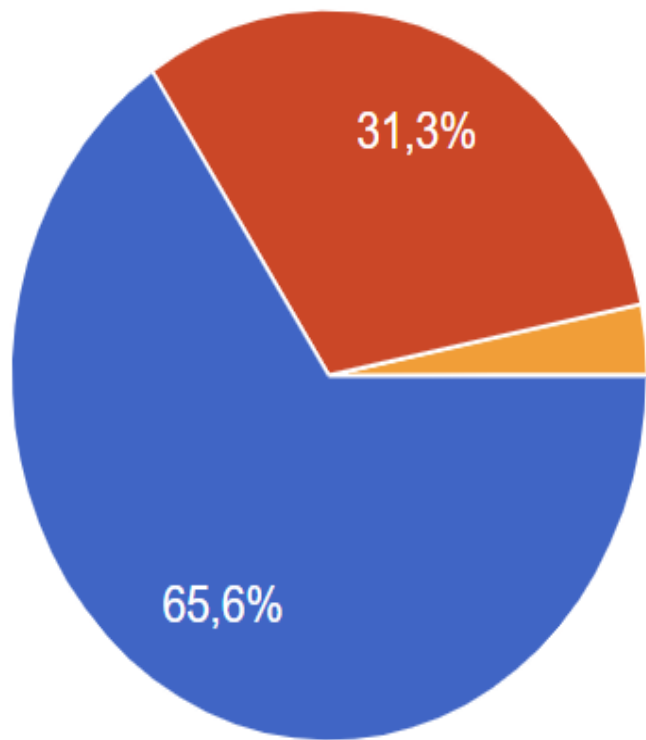
- Eesti Korteriühistute Liit viis ajavahemikus 1.09.22 – 13.09.22 läbi veebiküsitluse, millega koguti korteriühistute juhtide kogemusi ja arvamusi kortermajade renoveerimise ja taastuvenergia kasutuselevõtu kohta. et hinnata korteriühistutele suunatud toetuste taotlemise tingimuste rakendatavust ning võimalike muudatuste vajalikkust.
- Kas Teie korteriühistu on paigaldanud päikesepaneelid ?

- 1 - Jah, meie korteriühistu on paigaldanud päikesepaneelid
- 2 - Ei, meie korteriühistu ei ole paigaldanud päikesepaneele aga soovime võimalusel seda teha
- 3 - Ei, meie korteriühistu ei ole paigaldanud päikesepaneele ja ei ole ka soovi seda teha

Kas määrus ja sellest tulenevad korterelamu päikesepaneelide toetuse taotlemise tingimused on Teile mõistetavad?

- 1 - Jah, määrus ja toetuse taotlemise tingimused on mulle mõistetavad
- 2 - Ei, määrus ja toetuse taotlemise tingimused ei ole mulle üheselt mõistetavad
- 3 - Ei, määrus ja toetuse taotlemise tingimused ei ole mulle üldse mõistetavad

Paktikas, aga meede ei toimi nii nagu ta võiks ...

MENÜÜ OTSI ДЕЛОВЫЕ ВЕДОМОСТИ

Äripäev

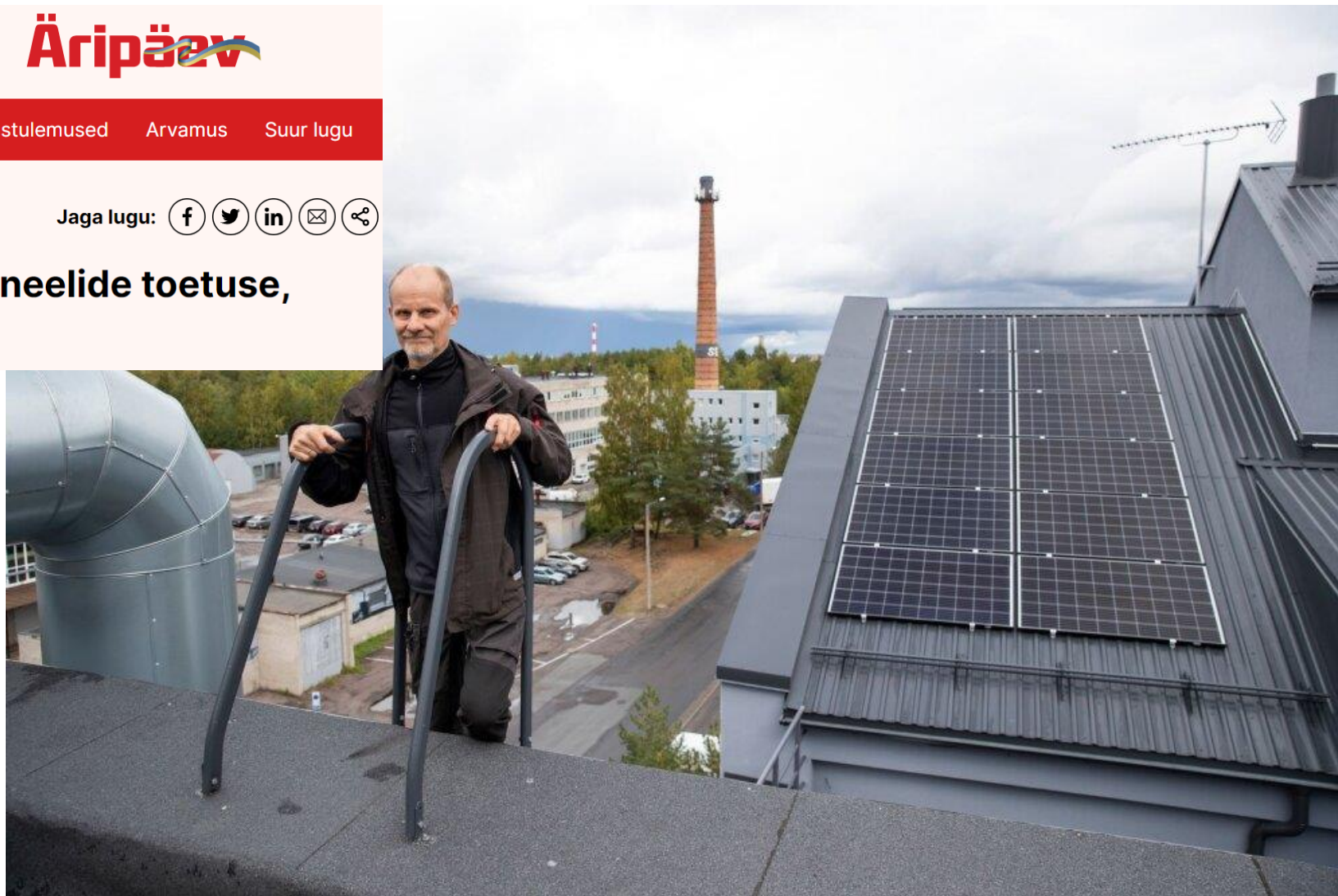
Kõik artiklid Investor Raadio Äriplaan 2023 Majandustulemused Arvamus Suur lugu

UUDISED • Kristel Härma • 21. september kell 6:00

Jaga lugu:

Riik lõi kortermajadele päikesepaneelide toetuse, mida keegi ei taha

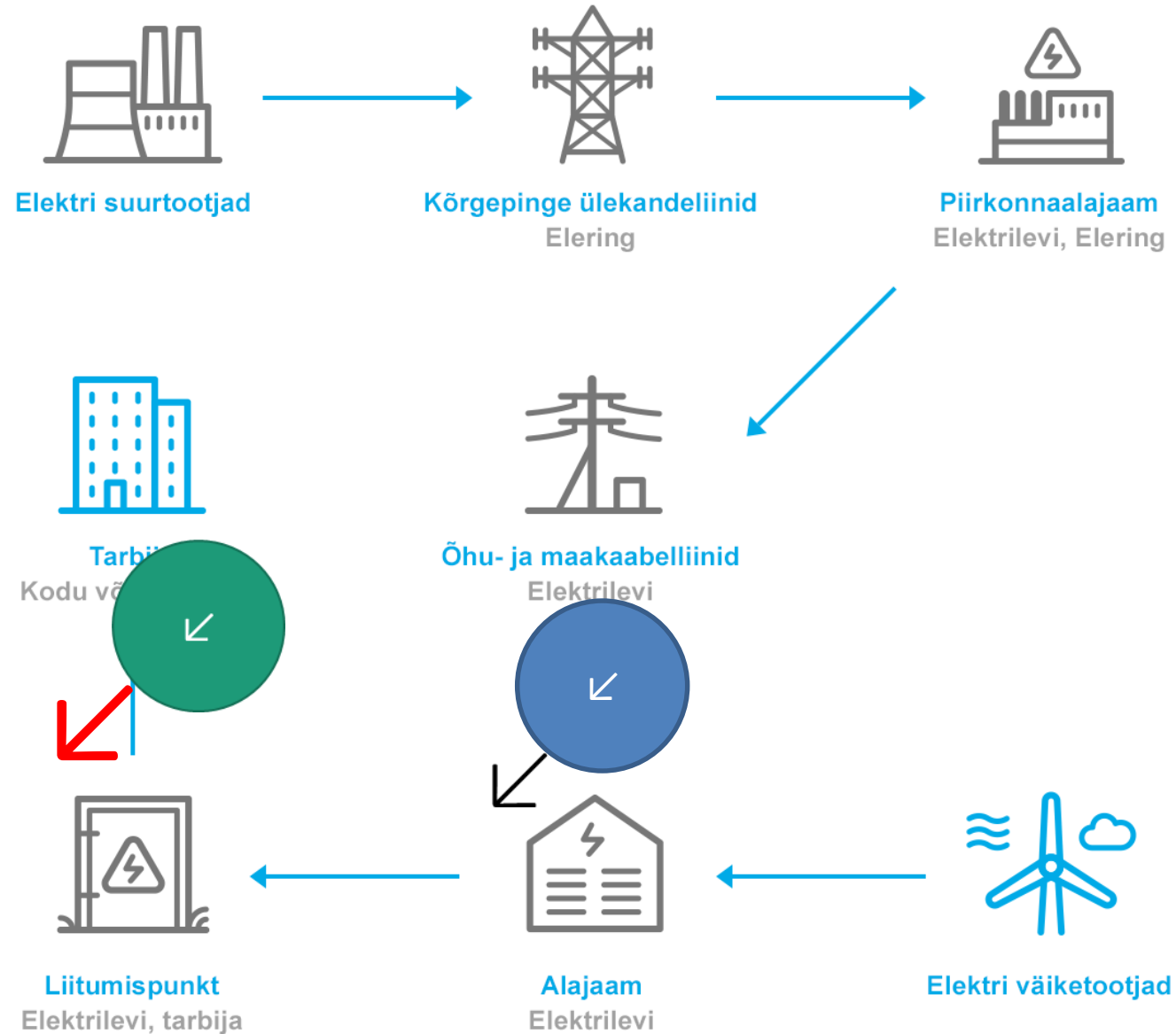
10.10.2022

... vastustes selgub et meil on
puudulikud
võrguvõimsused

2022. AASTA SUUREMAD
INVESTEERINGUD
PIIRKONNITI

Küsisime korteriühistutelt ...

- • Liitumistaotlus oli esitatud ca 21.06.22. Elektrilevi menetlusaeg standardne: kuni 365 päeva. Kulused me ei tea ja ühistu vaates ei ole võimalik hinnata, kas kogu algatus ja projekt on meile jõukohane. Jah, me eeldame, et Tallinnas elektrivõimsuste ja pingete probleemi ei ole, aga.... teadmatus on väga halb parema planeerimise korraldamiseks.
- • Liitumisega on suur segadus, sest meil on vaja ümber projekteerida liitumispunkt, st ühe peakaitse all on liiga vähe ampreid ja uue liitumispunkti jaoks on vaja uut mõõteseadet. Kuna teema on spetsiifiline ja seotud kuludega ning tuleviku vajadustega, siis kõik ei ole päris arusaadav, et mis millest sõltub ja kuidas täpselt taotleda või milline lahendus oleks KÜ-le optimaalsem ja õigem.

Küsisime korteriühistutelt ...

- • Me ei saa aru, kas tuleviku vajadusi arvestades (PV jaam, võimalikud elektriautode taristute väljaehitused jms) peaksime juurde taotlema ampereid või kuidas üldse planeerida liitumist selliselt, et see oleks kasulikum Tellijale st korteriühistule. Elektrilevi ja Eesti Energiaga suhtlemisel on sügavalt tajutav nende kasumile orienteeritud lahenduste pakkumine, mis ei ole korteriühistu huvides vaid võrguettevõtte ja elektrimüüja huvides. Siin on olemuslik konflikt.
- Bürokratiat vähem, menetlusprotsess lihtsamaks. Elektrilevi liitumistingimused peavad kiirenema. Elektrilevi suhtumine korteriühistutesse peab olema soosiv ja toetav ning seotud mitte sellega, et kuidas neilt turg ära võetakse (mida rohkem taastuvenergiat, seda vähem laekuvaid võrgutasusid) vaid kuidas lokaalseid taastuvenergia parke massiivselt ikkagi juurde tuleks. Kortermajadele taastuvenergiatasude garanteeritud maksmine mingil perioodil.

Küsisime korteriühistutelt ...

- Alustada tuleks Elektrilevist, st liitumistaotluste protsess peab olema suurema nõustamisega ja kiirem. Kiirelt oleks vaja korraldada seminare ja nõustamist eelkõige salvestusseadmete ja nende perspektiivi osas. Salvestusseadmed on uus valdkond ja me ei hooa selgelt eeliseid või puudusi.
- Kõrged energiahinnad toovad kaasa emotsionaalsete otsuste suurenemise, aga meil oleks vaja rohkem teaduspõhist lähenemist, st kas üldse planeerida salvestiparki, kui suurt, milliste tehniliste omadustega jms.
- Veelgi rohkem on vaja selgust ja arusaama, et millised regulatsioonid on seotud elektri ostuga tulevikus. Juhul kui riik kõik hinnatõusud kinni maksab, siis pole teatud investeeringutel mõtet.
- Segadus on ka selles, et kas targad elektriostu lahendused (salvestite laadimine odavamale elektri ajal ja kallimal ajal salvestist elektri müük või omatarbeks kasutamine) on tulevikus soositud või pärsitud. On kokkupuudet selliste lepingutega, mis välistavad elektri tarbimiste muutust ja juhtimist ajas. Küsimusi on palju!

Mis oleks vaja teha ...

- Selgitada välja korteriühistu õiguslik - juriidiline mehhanism energiakogukonnaks olemisel .
- Tuua võrgu võimekus avalikult nähtavaks , et vältida liigset halduskoormust
 - Selge ja turuosalistele kindlate sõnumitega võrgustrateegia loomine.
- Strateegia väljundiks peaks olema selge sõnum turuosalistele, millised on kohalikud võimalused võrguühenduste puhul taastuvenenergia projektide arendamisel

- Tänan tähelepanu eest !